

Gátlisti farsæld - heilsugæsla

Viðmið

Þessi gátlisti snýr að samþættingu þjónustu í þágu farsældar barna samkvæmt lögum nr. 86/2021.

Leiðbeiningar um markmið og útfyllingu gátlistans: Með því að fylla út gátlista farsældar fyrir heilsugæslu færst yfirsýn yfir stöðu stofnunarinnar við innleiðingu farsældarlaganna. Hvert atriði er metið á 5 punkta kvarða þar sem:

- 1 = Ekki komið til framkvæmda
- 2 = Að litlu leyti komi til framkvæmda
- 3 = Að hluta komið til framkvæmda
- 4 = Að miklu leyti komið til framkvæmda
- 5 = Að fullu komið til framkvæmda.

Viðmið 1: Markmið heilsugæslunnar í átt að farsæld - Stjórnendur bera ábyrgð á að innleiða og viðhalda hugmyndafræði og markmiðum farsældarlaganna í öllu starfi heilsugæslunnar sem snýr að börnum og foreldrum.

Viðmið 2: Hlutverk og ábyrgð tengiliðar farsældar í heilsugæslu – Tengiliður farsældar í samvinnu við stjórnendur tryggir að hlutverk hans sé skýrt og sýnilegt börnum, foreldrum og öðru starfsfólki heilsugæslunnar. Hann sækir fræðslu um hlutverk sitt og þekkir verklagsreglur og úrræðalista.

Farsæld	Núverandi staða				
	1	2	3	4	5
Viðmið 1 – Markmið heilsugæslunnar í átt að farsæld					
1.1 Farsældarlög eru innleidd í allt verklag heilsugæslunnar sem snýr að vinnu með börnum og foreldrum. Hugmyndafræði og markmið farsældarlaganna eru skýr, sýnileg og samofin öllu starfi. <i>Ítarefni:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>Gera farsældarlögunum hátt undir höfði á heimasíðu stofnunarinnar, helst á forsiðu. Hugmyndafræði og markmið farsældarlaganna eru samofin öllu starfi með börnum og foreldrum.</i><ul style="list-style-type: none"> ○ <i>Meginmarkmið laganna er að börn og foreldrar sem á þurfi að halda hafi aðgang að samþættri þjónustu við hæfi án hindrana. Við berum öll ábyrgð á að:</i><ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Fylgjast með velferð og farsæld barna og foreldra og meta þörf fyrir þjónustu.</i> ▪ <i>Bregðast við þörf barna og foreldra fyrir þjónustu á skilvirkan hátt um leið og þörf krefur.</i> ▪ <i>Hafa samráð okkar á milli með það að markmiði að þjónusta sé samfelld og samþætt í þágu velferðar og farsældar barna og foreldra.</i>					

<p>1.2 Stjórnendur hafa sótt sér fræðslu um farsældarlöggjöfina m.a. um hlutverk og ábyrgð heilsugæslunnar. Stjórnendur eru meðvitaðir um ábyrgð sína við að innleiða og viðhalda farsæld innan veggja heilsugæslunnar.</p> <p><i>Ítarefni:</i> Stjórnendur geta leitað eftir upplýsingum og fræðslu um farsældarlöggjöfina á heimasíðunni www.farsaeldbarna.is, heimasíðu BOFS (www.bofs.is) og frá farsældarsviði BOFS. Einnig er hér slóð á löggjöfina 86/2021: Lög um sambættingu þjónustu í þágu farsældar barna Lög Alþingi (althingi.is)</p>					
<p>1.3 Allt starfsfólk fær reglulega fræðslu um farsældarlöggjöfina og sambættingu þjónustu. Starfsfólk er meðvitað um ábyrgð sína sem þjónustuveitendur og veit hvernig bregðast á við þegar þörfum barna er ekki mætt.</p> <p><i>Ítarefni:</i> Stjórnendur tryggja að allt starfsfólk fái reglulega fræðslu um farsældarlöggjöfina og sambættingu þjónustu. Stjórnendur geta leitað til farsældarsviðs BOFS eftir aðstoð við fræðsluna.</p>					
<p>1.4 Ítarlegur úrræðalisti fyrir þjónustu á fyrsta stigi (grunn- og einstaklingsmiðaður stuðningur) er til staðar og aðgengilegur starfsfólki og foreldrum. Úrræðalistinn er uppfærður reglulega.</p> <p><i>Ítarefni:</i> Stjórnendur bera ábyrgð á að þessi listi sé til staðar og aðgengilegur fyrir starfsfólk og foreldra. Listinn er unninn í samráði við stofnunina, tengiliði og annað starfsfólk heilsugæslunnar. Mikilvægt er að úrræðalistinn sé uppfærður reglulega.</p>					
<p>1.5 Búið er að útnefna tengilið/i farsældar hjá heilsugæslunni og tilkynna til BOFS.</p> <p><i>Ítarefni:</i> Sjá nánar hlutverk tengiliðar farsældar samkvæmt reglugerð um tengiliði og málstjóra sem samþykkt var og gefin út í október 2022. 1180/2022 – Reglugerð um tengiliði og málstjóra sambættingar þjónustu í þágu farsældar barna. (island.is)</p>					
<p>1.6 Tryggt er að tengiliður farsældar hafi tíma og svigrúm til að sinna hlutverki sínu.</p> <p><i>Ítarefni:</i> Stjórnendur fara reglulega yfir verkefnastöðu tengiliðar og kanna til dæmis hvort úthluta þurfi einhverjum af núverandi verkefnum til samstarfsfólks svo viðkomandi hafi tíma og svigrúm til að sinna hlutverki sínu sem tengiliður.</p>					
<p>1.7 Tengiliður farsældar er aðgengilegur börnum og foreldrum og hlutverk hans er vel skilgreint. Stjórnendur sjá til þess að upplýsingar um tengilið heilsugæslunnar og hlutverk hans sé aðgengilegt á heimasíðu stofnunarinnar.</p> <p><i>Ítarefni:</i> Koma skal fram á heimasíðu stofnunarinnar hver sinnir hlutverki tengiliðar og hvernig hægt sé að hafa samband.</p>					
<p>1.8 Stjórnendur tryggja að til staðar séu verklagsreglur hjá heilsugæslunni um viðbrögð við helstu viðfangsefnum barna og foreldra sem þurfa aðstoð tengiliðar og það komi fram í verklagsreglum hver ber ábyrgð á því að verklagsreglum sé fylgt.</p> <p><i>Ítarefni:</i> Dæmi um slík viðfangsefni eru svefnvandi, áhyggjur af þroska, hegðun eða líðan barna, áskoranir í uppeldinu o.fl.</p>					

Viðmið 2 – Hlutverk og ábyrgð tengiliða farsældar í heilsugæslu					
<p>2.1 Tengiliður farsældar hefur sótt fræðslu hjá BOFS um hlutverk sitt. Hann viðheldur þekkingu sinni um farsældarlöggjöfina og hlutverk sitt því tengdu.</p> <p><i>Ítarefni:</i> Stjórnendur tryggja að tengiliður sæki fræðslu um farsældarlöggjöfina og viðhaldi þekkingu sinni. Ef nýr tengiliður tekur við er mikilvægt að tryggja að viðkomandi sæki fræðslu frá BOFS.</p> <p>Sjá nánar grunn- og framhaldsnámskeið fyrir tengiliði farsældar í Farsældarskóla Barna- og fjölskyldustofu www.farsaeldarskolinn.teachable.com</p>					
<p>2.2 Tengiliður farsældar þekkir vel úrræðalista um úrræði á fyrsta stigi innan sem utan veggja heilsugæslunnar.</p> <p><i>Ítarefni:</i> Sjá nánar viðmið 1.4 fyrir nánari upplýsingar um úrræðalista.</p>					
<p>2.3 Tengiliður farsældar þekkir vel verklagsreglur um viðbrögð við helstu viðfangsefnum barna og foreldra sem þurfa aðstoð tengiliðar.</p> <p><i>Ítarefni:</i> Sjá nánar viðmið 1.9 fyrir nánari upplýsingar um verklagsreglur.</p>					
<p>2.4 Tengiliður farsældar upplýsir foreldra um farsældarlöggjöfina sem og hlutverk og ábyrgð heilsugæslunnar í átt að farsældar allra barna.</p> <p><i>Ítarefni:</i> Foreldrar fá upplýsingar um farsældarlöggjöfina og leiðbeiningar um hvar hægt er að nálgast tengilið í reglubundnu eftirliti í meðgönguvernd og ung- og smábarnavernd. Mikilvægt er að upplýsingar séu aðgengilegar og auðskiljanlegar og geri ráð fyrir fjölbreytileika meðal barna og foreldra.</p> <p>Hægt er að finna upplýsingar um löggjöfina, hlutverk tengiliðar og fleira á www.bofs.is og www.farsaeldbarna.is, og 1180/2022 – Reglugerð um tengiliði og málstjóra sambættingar þjónustu í þágu farsældar barna. (island.is)</p>					
<p>2.5 Tengiliður farsældar fylgir eftir verklagsreglum heilsugæslunnar í vinnu með börnum og foreldrum sem þurfa aðstoð.</p> <p><i>Ítarefni:</i> Dæmi um slík viðfangsefni eru svefnvandi, áhyggjur af þroska, hegðun eða líðan barna, áskoranir í uppeldinu o.fl.</p>					
<p>2.6 Tengiliður farsældar tekur þátt í að tryggja góða samvinnu og samfellu í þjónustu óháð kerfum, t.d. þegar börn hefja skólagöngu í leik- eða grunnskóla, flytur í annað heilbrigðisumdæmi, o.fl.</p> <p><i>Ítarefni:</i> Í farsældarlögum er lögð áhersla á að tryggja samfellu í þjónustu við börn. Ef aðstæður barns breytast ber fyrri tengilið að sjá til þess að nýr tengiliður fái nauðsynlegar upplýsingar um aðstæður barnsins til að geta gegnt hlutverki sínu.</p> <p>Þegar nýr tengiliður hefur tekið við hefur fyrri tengiliður ekki lengur heimild til að vinna upplýsingar um barnið. Sjá nánar um vinnslu persónuupplýsinga í 13. lið 2 gr. í reglum um tilgang og aðferðir við vinnslu persónuupplýsinga sem fer fram á grundvelli laga nr. 86/2021 um sambættingu þjónustu í þágu farsældar barna.</p>					

(<https://www.stjornartidindi.is/Advert.aspx?RecordID=4c35f10a-e7bf-44ea-ba85-a61f5ad011ed>)

--	--	--	--	--